

Mauno Niinivirta

Kirje tuntemattomalle isälleni

Olet hyvin komea siinä sotilaskuvassasi. Pidän tätä mustakehyksistä kuvaasi esillä, vaikka lapsuuden kodisani se oli äitini muistojen kätköissä. Sinulla on kaunislinjainen suora nenä ja tummat kulmakarvat ja yhtä tummat, tuuheat hiukset. Silmistäsi pidän erityisesti, sillä ne ovat lempeän mieteliäät. Ymmärrän hyvin, että äitini oli kovin rakastunut sinuun. Olet kuvassa yhdeksäntoista tai juuri kaksikymmentä täyttänyt, sillä olit suorittamassa asepalvelusta, kun talvisota syttyi.

Hääne vietettiin talvisodan jälkeen. Olitte kumpikin onnellisia, 20-vuotiaita nuoria, vaikka sota oli kumpaakin koetellut. Sinä olit ollut vapaaehtoisena rintamalla ja äiti lottana. Isäksikin ehdit tulla ennen jatkosotaa, sillä vanhin veljeni syntyi 40-vuoden lopulla.

Haluan kertoa sinulle, miten ihailin ja jotenkin kaipasinkin sinua, vaikka emme ehtineet toisiamme edes koskettaa. Olen niin ylpeä nimestäni, jonka sinä olet minulle antanut. Äidin kertoman mukaan olit lähtenyt lomalta rintamalle helmikuun lopulla ja saanut jo kirjeen äidiltäni, jossa hän kertoi odottavansa toista vauvaa. Äiti oli saanut pian vastauskirjeen, jossa kerroit, että Riihimäen junassa rintamalle palatessasi oli erään sotilaan sylissä istunut pieni vaaleakiharainen tyttö, jonka nimi oli Satu. Kiirehdit

kirjeessäsi toivomaan, että jos vauva olisi tyttö, hänen nimekseen tulisi Satu.

Kun sitten isättömänä synnyin marraskuussa -43, niin haluan kertoa, että Mäntsälän legendaarinen rovasti Mikkonen kastoi minut toivomaasi nimeen. Sukunimesikin isoäiti eli äitisi halusi meidän lasten säilyttävän, vaikka äidin sukunimi myöhemmin hänen avioiduttua uudelleen muuttuikin. Veljeni Pekka ja minä olimme siis sotaorpoja, jota monesti nuorempana hieman häpesin. Ehkä siksi että äidilläni sekä nuoremmilla veljilläni oli eri sukunimi, mitä jouduin usein eri yhteyksissä selittelemään.

Miten kunnioitankaan uhraustasi Suomen vapauden puolesta. Sotaveljiesi ja esimiestesi kertoman mukaan olit vartiovuorossa iltamyöhään, kun tuli vuoron vaihto. Asetoverisi oli ollut sikeässä unessa, joten olit sanonut, että älkää suotta herättäkö häntä, sillä jaksan valvoa vielä hänen vartiovuoronsa. Tällä vartiovuorolla kello 24.15 olit antanut hälytyksen että ”ryssän” partio oli tullut Syvärin yli. Kun miehet olivat päässeet korsusta ulos ei sinua näkynyt missään, eli sinut oli otettu vangiksi. Konekivääritulituksen jälkeen sinut löydettiin kuolleen joen rannalta. Alikersantti Mauno, Olavi Niinivirta s. 11.11.1920 ja kaatunut 1.4.1943 Syvärin Kuuttilahdessa. Olit vasta 23-vuotias, kuten niin monet

Vasemmalla isän serkku, Olavi Miettinen ja oikealla Mauno, keskimäinen ehkä naapurin poikia.

nuoret miehet, joita on rivikaupalla Mäntsälän sankarihautausmaalla.

Monesti seison pienen hautapaatesi edessä ja mietin, miten kovasti olisin halunnut tuntea sinut. Äitini on kertonut hyvin vähän sinusta ja hävittänyt, ikävä kyllä, kaikki kirjeesi rintamalta. Äiti meni uudelleen naimisiin, kun olin kolmevuotias ja hänestä ei ollut soveliasta säilyttää edesmenneen miehensä henkilökohtaisia ajatuksia. Onneksi äiti säilytti komeron kätöksissä valokuva-albumin, joka otettiin esille ensimmäisen kerran, kun olin teini-ikänen. Sain kyllä oikein hyvän uuden isän, mutta pienestä pitäen tiesin, että sinä olet ihan oikea isäni, olihan veljilläni ja minulla eri sukunimikin. Toinen kummeistani oli sinun siskosi ja minusta oli hauskaa, että oli serkku- ja ikään kuin kahden isän sukulaisista.

Jotenkin sinua kuitenkin kaipasini. Ajattelin koulumatkoilla, että olit pieni lintu, joka usein seurasi minua koulutielläni. Useimmiten pidin ja pidän vieläkin itsestään selvänä, että olet suojelusenkelini, sillä niin monesta vaarallisesta tilanteesta olet minua auttanut. Kiitän sinua siitä – sotilas-asuinen enkelini.

län myötä tuo outo kaipaus on voimistunut. Olen haalinut isoäitini jäämistöstä sinusta lisää valokuvia. Minulla on aivan ihana kuva sinusta sylivauvana. Isoisä eli isäsi oli Mäntsälän poliisikonstaapeli ja hänellä oli aivan uskomattoman näköinen poliisi-

siauto ja auto taisi olla siihen aikaan Mäntsälän kylässä hyvin harvinainen nähtävyys. Kuvassa seisot tuon avoavoton astinlaudalla isäsi poliisin koppalakki päässäsi ja käsi lipassa. Sinulla oli varmaan jännittäviä hetkiä, kun kuuleman mukaan pääsitte sisariesi kanssa silloin tällöin ”hoppafordin” kyydissä sunnuntaiajelulle.

Surullista, että sinusta on niin vähän käsin kosketeltavaa, mutta pari vuotta sitten sain serkultani Anna-Liisalta ilahduttavan aarteen. Olit lähettänyt sisarellesi Kertulle rintamalta pari postikorttia. Niihin oli kirjoitettu lyijykynällä kauniita kiitoksia paketeista ja huumorinsävyisiä kommentteja. Pidellessäni kortteja ja katsellessani kaunista käsialaasi annoin itkun tulla. Näissä sanoissa olit Sinä, lämpimän sydämellisenä.

Isä, olen sinulle suunnattoman kiitollinen siitä, että olen myötäsi saanut itsekin erityisen rakkauden isänmaahani. Kun olin kuuntelemassa Ainolan puutarhassa kuorokonserttia, liikutuin jälleen kerran kuunnelllessani Sibeliuksen Finlandiaa. Ajattelin sinua ja kaunista, 100-vuotiaasta Suomea. Tiedän sisimmässäni, että olen jollakin tasolla kanssasi nyt ja aina.

*Satu Säilä os. Niinivirta
(isoäiti os. Salovaara)*

Kuvat Sadun kuva-arkistosta.